

“Verleggen van het risico zou standaard moeten zijn in scholenbouw”

Wie is Nico Moen?

Nico Moen is schoolleider bedrijfsvoering en communicatie van het IJburg College. Deze brede school werd opgericht in 2005 en geeft onderwijs aan zo'n 1.500 leerlingen van vmbo tot en met vwo. In zijn carrière was hij tot dusver verantwoordelijk voor de nieuwbouw van vijf scholen, waarvan drie grote.

Op het Zeeburgereiland in Amsterdam is in de kerstvakantie het IJburg College 2 in gebruik genomen. Een school voor voortgezet onderwijs waarin het vernieuwend concept van de onderwijsinstelling optimaal tot uiting komt. Het IJburg College verlegde de risico's van de nieuwbouw naar HEVO. Volgens schoolleider Nico Moen een constructie die garandeert dat maatschappelijk geld goed wordt besteed en de school precies krijgt wat ze wil.

Een vernieuwend onderwijsconcept. Wat houdt dat in?

“Het IJburg College wil een leergemeenschap zijn waarin leerlingen van en met elkaar leren. Daarom zijn wij bewust een brede school, waarin alle niveaus van het voortgezet onderwijs zijn verenigd, van vmbo-basis tot en met vwo. In onze visie kan dat, zeker in een grote stad als Amsterdam, een bijdrage leveren aan het tegengaan van segregatie. Bovendien kun je zo alle leerlingen de kansen geven die ze verdienen. Daarnaast willen wij hen de vaardigheden van de 21e eeuw aanleren. Naast samenwerken moet je denken aan bijvoorbeeld initiatief nemen, verantwoording afleggen en omgaan met mensen met verschillende achtergronden, niveaus en capaciteiten. Het idee is dat als kinderen al op jonge leeftijd leren samenwerken, ze dat in het echte leven later ook doen.”

Hoe ziet de leergemeenschap van het IJburg College er uit?

“In de eerste twee jaar werken leerlingen van alle niveaus letterlijk met elkaar samen. Ze beginnen elke dag in hun stamgroep, waarin leerlingen van het eerste en tweede jaar en de niveaus vmbo, havo en vwo bij elkaar zitten. Daarna gaan ze in allerlei vormen uiteen en werken ze verder aan thema's, die in acht weken worden afgerond met een toets of presentatie. Ook krijgen ze individuele opdrachten die zijn toegesneden op hun specifieke talenten of interesses. Het onderwijs is voor een belangrijk deel dus gepersonaliseerd. Dat kan alleen door papierloos te werken. Traditionele leermethodes met lesboeken lenen zich niet voor het werken in eigen tempo. Dat lukt wel met methodes die je vanaf tablets aanbiedt. Als je op deze vernieuwende manier werkt, heeft dat consequenties voor de medewerkers die je aanneemt – zij zijn niet alleen docent maar ook coach – en de fysieke inrichting van het gebouw.”

In hoeverre is het IJburg College 2 ook een duurzaam gebouw?

“De gemeente heeft extra geld beschikbaar gesteld in het kader van Frisse Scholen. Daarmee konden we extra investeren in ventilatie. Ook komen er zonnepanelen op het dak. Ze zijn eigendom van een coöperatie en we krijgen er een vergoeding voor. We willen onze leerlingen laten zien dat de energievoorziening in de toekomst van duurzame bronnen moet komen. Verder zijn er diverse maatregelen die ook in de exploitatie voordelen opleveren, zoals een verhoogde isolatiegraad, ledverlichting, een dubbele kierdichting van de buitenkozijnen en driedubbele beglazing. Samen met de hoogwaardige ICT-voorzieningen kunnen we zo uiting geven aan onze wens dit gebouw een bèta-uitstraling te geven, onder het motto High Tech Green.”

Wat zijn de voordelen van risicodragend projectmanagement?

“We zijn in 2005 begonnen, na de samenvoeging van drie afzonderlijke schoolbesturen. De nieuwe stichting was jong, klein en had geen vermogen. Maar we hadden wel een duidelijke visie op hoe we onderwijs wilden geven. En omdat we die via nieuwbouw ook optimaal konden realiseren, wilden we zelf opdrachtgever blijven en niet het opdrachtgeverschap verleggen naar de gemeente. Maar we vonden de risico's van de nieuwbouw te groot. Toen we partijen benaderden voor het bouwmanagement, wees HEVO ons op de mogelijkheid ook het risico over te nemen. Daarnaast voelde het bureau goed aan hoe onze visie kon worden vertaald in het ontwerp. We gingen met elkaar in zee en dat heeft in 2011 geresulteerd in de ingebruikname van IJburg College 1. Het risico bij die ontwikkeling was overigens extra groot omdat in de bouwmassa ook appartementen en een sporthal

“Alle betrokken partijen hebben vanaf het begin met elkaar samengewerkt in een heel open proces”

en de door de architect gewenste esthetiek? Houden de aannemers zich aan de planning? Heb je het risico van meerwerk na de aanbesteding voldoende onder controle? En worden eventuele gebreken na de oplevering op een goede manier opgelost? Het helpt als je dan een deskundige partij hebt die het spel met architecten en aannemers, die ook zo hun eigen wensen hebben, goed weet te spelen. En die als eerste aanspreekpunt min of meer voor jou de kooltjes uit het vuur haalt. Daardoor zijn wij van een hoop zorgen verlost. Ook de gemeente heeft er zo geen omkijken meer naar. Hooguit moet ze wennen en leren omgaan met een andere vorm van financiële afrekening.”

Heeft de constructie zich inderdaad uitbetaald?

“Zeker, maar wat ik vooral belangrijk vind, is dat we bij deze nieuwbouw en die van IJburg College 1 ook zelf inhoud konden geven aan ons streven naar samenwerking. Alle betrokken partijen hebben vanaf het begin met elkaar samengewerkt in een heel open proces. Daarvoor is het misschien nodig aan de voor- kant van het proces iets meer tijd te investeren, maar die betaalt zich later dubbel en dik terug.”

► Voor meer informatie neemt u contact op met HEVO – Postbus 70501 – 5201 CB 's-Hertogenbosch – T +31 (0)73 6 409 409 – www.hevo.nl.

zijn opgenomen. De samenwerking met HEVO beviel daarbij dermate goed dat we bij de nieuwbouw van IJburg College 2 opnieuw van haar diensten gebruik hebben gemaakt.”

Van welke risico's wilde je af?

“De middelen waarmee we werken liggen vast in de normvergoeding en zijn daarmee beperkt. Daarbij hadden we geen reserve om bij tegenvallers op terug te vallen. Verder luisterde de planning heel nauw. Scholen hebben eigenlijk maar twee momenten in een jaar dat ze kunnen verhuizen naar een nieuw gebouw, in de zomer of in de kerstvakantie. Je loopt dan op meerdere gebieden risico's. Slaag je erin een goed evenwicht te bewaren tussen functionaliteit

Risicodragend Projectmanagement bij HEVO

“Sinds 2005 heeft HEVO met haar Risicodragend Projectmanagement (RPM) al heel wat nieuwe onderwijshuisvestingen gerealiseerd. De ingrediënten zijn meestal hetzelfde: beperkte huisvestingsbudgetten, hoge verwachtingen en snelle oplevering. RPM is het instrument om die nieuwe onderwijshuisvesting met resultaatverplichting waar te maken. De school krijgt vooraf de verzekering dat het project afgerond wordt volgens afgesproken wensen, budget en binnen de gestelde tijdsplanning. Daarbij blijft de opdrachtgever constant aan het stuur en kiest hij bijvoorbeeld ook zijn eigen architect. Gedegen advies en projectmanagement via RPM zorgt voor een gelijkgericht belang. Een gezamenlijke portemonnee. RPM is geschikt voor elke opdrachtgever die maximaal ontzorgd wil worden zonder meerkosten en vooraf zekerheid wil hebben over het beste eindresultaat. Voor elke opdrachtgever dus!”

Peter Huys (peter.huys@hevo.nl)